

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravišтво sta v Alojznicí.

Sveta Jedert o petji. *)

Sveta Jedert je prišla l. 1261 ko petletna deklica v samostan benediktinaric v Helfti na Saksonskem. Samostan je vodila izvrstna opatica; redovnice živele so pobožno, mnoge sveto. A vse prekosila je v svetosti sv. Jedert. V 25. letu svojega življenja je v zamaknenji imela prvo videnje ali prikazen; koje milosti so se ji potem neprenehoma ponavljale do smerti okrog l. 1302. Večji del njenih vidov je popisala njena sestra v samostanu, sv. Mehtilda. Del pa, ki ga je sv. Jedert sama spisala, se pač more primerjati „Izpovedanjem“ sv. Avguština; sestra mu je, kar se tiče globokih misel in vzvišenosti pisave, miru in plemenitosti jezikove.

Večji in boljši del svojih zdravih dni preživela je svetnica v slovesni skupni molitvi v koru, in zunaj nje je brez prenehanja v sercu nadaljevala svete hvalnice. Celó ko jo je bolezen položila v postelj, bile so ji misli in serce v koru. Od tod je tudi v njene vide liturgično petje mnogotero vpleteno. Opazke, ki se o tem predmetu v njeni knjigi najdejo, kažejo, da je izvrstna učiteljica pevne molitve. So le migleji in nauki, ki odkrivajo molitveni značaj liturgičnega petja; mislimo pa, da ravno to je naj bolje za naš čas; vse drugo, bolj področno, kakor umetnija petja, se tako dovolj obravnava.

Svetnica pripoveduje, kako da je stala v koru, kaj je pri petji mislila in molila, kaj da ji je bilo povedano, kaj je v duhu gledala. Sicer je tudi tukaj, kakor večjidel v življenji svetnikov, pot, po kateri hodi sv. Jedert, leži visoko nad našimi zmožnostmi. Kakor orel proti solcu, se dviguje ona; mi male liturgične pevčice ji sledimo le z očesom in z željami. Vendar nam svetnica podaja mnogo djanskih migljejev; če te porabiti hočemo, nam bo Bog moči množil in sv. obredi bodo nam, kakor so bili sv. Jederti, šola svetosti in vert veselja.

Da se nam pa ti vidi ne bodo zdeli pre ptuji, moramo premisliti dve reči: prvič petje, kakor se je gojilo v najboljših časih srednjega veka v mnozih zdaj porušeni opatijah in samostanih. Tukaj je stalo često 100 do 200, ali celo 300 Bogu posvečenih redovnikov ali devic, zbranih v koru okrog altarja v dveh dolgih verstah. To je bilo soglasje; od altarja je donel mašnikov naziv, in v koru se je razlegal preserčno umljiv odgovor; sem in tje se je

*) Za „Kirchenchor“ spisal benediktin v Volders-u na Tirolskem.

zibal v koru tok svetega petja, da se v vednem spremenu pobožnost dviga, množi. K temu je bil pridjan še bogat zaklad svetih obredov, ki so z globokim pomenom na serce govorili in kor še živeje vezali z altarjem.

Drugo, na kar moramo opozoriti, ima nam nekoliko pojasniti, kako da je bilo svetnikom mogoče, se med petjem tudi pečati s tako mnogimi pobožnimi mislimi. Stari so si veliko več prizadevali, svete besede umeti, kakor mi, so jih zato tudi bolje umeli, in so se mogli v njih globoki pomen popolnoma zatopiti, ker so bili bolj zvedeni v cerkvenem petji, koralu. Ko se pevec navzame duha teh melodij, ga ta čisto naravno vodi k pravemu pomenu besede. Zato želimo čitateljem svojim, naj bi bogate notranje skušnje jih pripeljale k spoznanju, kako lep da je koral. Kdor okusi, kako se duša v koralu prosto in veselo giba, mora se mu priljubiti; koral so ji perute, ki jo dvigajo v višave. Lepota teh melodij je čarobna; večkrat ko se pojó, lepši so. S tiho sladkostjo vtisujejo duši besede; koral le ji podaja ono prostost božjih otrok, ki se spodobi občevanja z ljubim Izveličarjem. Sicer je tudi v koralnem petji, kakor sploh v dušnem življenji, treba je hoditi od stopinje do stopinje, treba se je učiti; ali ko mine trud te dobe, radujemo se sv. občevanja, dragocene dedšine svojih očetov.

Skusimo si svetnico misliti, kako da stoji v koru pri sv. petji. Pač čudovit prizor. Z svojimi sosestrami poje iste besede, ki se dandanes še pojo, iste melodije, ki se dandanes še glasé. — Ko pa poje in v besedah vso svojo pobožnost izliva, ali globoko v se zatopljena tiho velike skrivnosti premišlja, je naenkrat Gospod pri nji. Prečudna čeznaravna notranja luč se ji v dušo razlije. Zunaj se velika milost komaj čuti, ali pa še ne; kajti ona, da si tako oblagodarjena, poje, ko prej, in sodeluje pri vseh obredih korovih. Ali to vse je le zvunanje; znotraj duša dalje peva, dalje govori v petji, v besedah svetih obredov, ki se veršé za sveto obiskovanje; ravno tako odgovarja pa Zveličar, v vsaki besedi ji daje okušati vzvišene skrivnosti. Pravo življenje ljubezni, nježno, sladko šepetanje med nevesto i ženinom. Od ene strani duša izliva čute veselja, zahvale, češenja, čute bridkega žalovanja i zdihovanja, serčnega sočutja, od druge strani nebeški ženin svoji nevesti deli presladko, nebeško tolažbo, — se ji zaupljivo, skrivnostno razodeva. Često jih obdajajo kori angeljev in svetnikov, — stermé nad čudežem milosti, — in veselo z svetnico prepevajo hvalo. Tako se gosto godi v svetih obredih do sv. obhajila; potem pa svetnica neha, rekoča: da kar je tam vidila ali čutila, ve le On, ki je mogočen, deliti take darove.

Pač je to najpopolnši sad svete liturgije, — to naj bolj vzvišeno petje. Jasen dokaz, kako globoko pomenljiva da je naša liturgija. Komaj bi kdo, ko bi opazoval verste pevajočih Bogu posvečenih devic, našel, v kateri iz med vseh da so skrite tolike milosti; kajti ta lepota je notranja. Pobešene oči, ponižno, skromno zaderžanje krije vse z neprezornim zagrinjalom. Iste besede so, iste melodije, isti obredi, iz katerih njene sestre zajemajo manjše milosti, iz katerih ona prejema nepopisljivo sladkost, in ta liturgija je ostala ista do današnjega dné. Vsak dan Bog ponuja priložnost, piti iz istega vira, uživati isto mano milosti. Kako srečni so oni, ki jo uživajo dan na dan, dan na dan višje cené. Presrečni, ki so nje lačni in žejni.

Začnimo z kratkim, podučnim poglavjem, ki ima napis: „O vplivu dobrega namena v prepevanji psalmov“ (III. knjiga, 24. poglavje): „Ko si je sv. Jedert v praznik kakega svetnika prizadevala prav goreče in pobožno peti cerkvene dnevne ure v hvalo in poveličevanje Boga in v čiščenje tega svetnika, zdelo se je, da so vse besede, ktere je pela, ojstra puščica, ktero njeno serce pošilja v naj svetejši Jezusovo Serce, ki ga popolnoma presune in k sladkemu veselju zbudi. Iz gornjega konca puščice so se izlivali žarki, kakor vtrinjajoče zvezde; ti so obsevali posamezne svetnike in jih krasili z novo slavo. Posebno pa je svetnika, kojega praznik se je obhajal, obdajala žarna svetloba. Iz dolnjega konca puščice pa so tekle kapljice, deleče živim milosti, ubogim dušam v vicah tolažbo“.

Svetnica je tedaj videla, kako se v petji serčna molitev dviguje k Bogu, kakor puščica, ki po bliskovo švigne v namenjeni kraj. Ko pa pride k Božjemu Sercu, vzbudi v Njem nezapopadljivo veselje; tudi vsi svetniki občutijo po nji duševno radost. To dela cerkveno petje v nebesih. Ali vsak dar, ki ga po svojih dolžnostih Bogu posvetimo, tudi na nas rosi stoterni blagoslov; to je čudovita pot Božje dobrotljivosti; tem načinom spoznavajmo tudi mi svojo odvisnost od svojega Stvarnika in Gospoda.

Ker mi sami nimamo nič, nam deli On, kar mu moremo posvetiti, darujemo Mu, in dar se nam verne z bogatim Božjim blagoslovom. Tako je pri najsvetejši daritvi, ktere žarni okvir je ravno liturgično petje. Nekaj kruha in vina, mali dar; ljubi Zveličar, pa iz tega stvari neizrekljivo skrivnost, ktero darujemo, ki pa precej se vrne v naša serca z sladkim blagoslovom pri sv. obhajilu. Liturgično petje je z presveto daritvijo tesno sklenjeno; ž njo se dviguje, v najsvetejšem Sercu blaži in kakor hladivna rosa potem rosi zopet na terpečo i vojskovavno cerkev.

Kakor se daritev sv. maše za celo sv. cerkev opravlja in celi cerkvi deli blagoslov, tako tudi liturgično petje. Pravi pevec se tedaj vdeležuje duhovstva, po imenitnih besedah sv. aposteljna Petra; njegova služba je vzvišena, on sodeluje v blažujočih molitvah sv. cerkve za vse svoje otroke.

Kako čisto pač mora biti gerlo, ki take besede sme peti! Kake dolžnosti pač pevcu naklada ta duhovstvu tako bližnja služba! Lahko se zgodi, da pevec pravi cilj popolnoma zgreši, da ga še celo doseči noče! Če se veseli le lepote petja, ne da bi tudi mislil na njegov visoki namen, svojo puščico pošilja le v peno, in kdor poje le da bi ljudje slišali njegov lepi glas, on za nekaj časa samega sebe postavi na mesto ljubega Boga; nebesa oropa dolžne časti in cerkev pričakovanega blagoslova.

Moramo tedaj puščico, t. j. svoje petje popolnoma jasno in premišljeno nameriti edino le v Božjo čast, in jo potem odposlati z vso močjo, t. j. peti moramo z vso gorečnostjo serca, da se besede, ki globoko iz našega serca kipé, globoko v Božje Serce zasadé.

Opomniti je pa še druga poteza v tem vidu. Vse svetnike obsevale so radost vzbujajoče, ko zvezde žarne iskre, a prav posebno pa še svetnika, kojega praznik se je praznoval. Naša borna molitev se v Božjem Sercu spremeni, oblaži, da ž njo veliko čez naše moči zamoremo ljube varhe svoje ob njihovih praznikih hvaliti in zopet jih zdatno prositi in na pomoč klicati.

(Dalje prih.)

Petje v šoli.

(Dalje.)

Pojasnivšemu na kratko pomen in namen pevskega poduka v ljudski šoli, naj rečem še katero o kakovosti tega poduka, da se namen v resnici doseže. — Oče pevcev, slavni Weber, podaja nam najvažniši pravilo s kratkimi besedami: „Vpitje mora iz šole, da zamore petje vánjo“. Ni slabšega za glas, kakor vedni fortissime. Glas se s tem tako konča, da pevec ves čas življenja ne spravi več količkaj visocega glasu piano iz sebe. To je celo razvidno. V mladosti namreč so organi mehki in vpogljivi, vedno kričanje pak razširjuje glasivko (Stimmritze), skupaj pa pozneje več ne gre. Preglasno petje organe tako napné in raztegne, da ne dadó več tihega glasu od sebe. Al vendar je piano duša izraževanja (des Ausdruckes). Forte je nekako materijalno in slastno, akoprem ob svojem času in na svojem kraju mogočno imponira in navdušuje, ali kako vzvišen in eteričen je krasen pianissimo, kako čaroben, da človek kar ostermi!

Neizrekljivo važno je toraj šolarje k temu nagibati, da so v stani peti v lahno začetim, ravnotežnim piano. Da je pa moč glas dinamično izolirati, podučevati se mora metodično, po kakem dobrem navodu. Največji križ je, da nimamo nobenega navoda za podučevanje petja pri otrocih. Šolski načert zahteva, da se začetnikom s primernimi vajami olikava glas, ter da se priučé kratkih pesmic enoglasno. Večji šolarji naj se učé not, da bodo zmožni po njih pevati eno- in dvoglasne pesmice. To je kaj lahko zapisati; tudi bi ne bilo težko izpeljati, da imamo metodičen navod za podučevanje, kakor ga imamo non plus ultra za računstvo. Kakor s tako zvanimi realijami, tako nekako je s petjem v ljudski šoli, in še slabše. Meje so nedoločene, učne sredstva učiteljem prepuščena. Ta liberalizem bi zopet ne bil napčen, da je dosta učiteljev, ki bi si znali sami napraviti zistem pevskega poduka. Pevcev je že med učitelji, ali dobrih učiteljev petja grozno malo. Kdo se bo pa temu čudil; saj sem že od začetka povedal, da smo se sicer učili petja, a metode podučevanja se nismo učili. Peti znati, in peti podučevati, to si je pa tako različno, kot hruške jesti ali pa hruškino drevo cepiti, snažiti in zanj skerbeti, da dober sad prinese. Šopek, Slavček so prav dobre zbirke in vsak učitelj se jih bo rad posluževal. Vendar brez pevske šole so to, kar krestomatija brez gramatike. Jaz sem bil Slavčeka zelo vesel in sem ga še danes; a on mi služi le kot razveselivna vaja, da vporabljam, kar smo se iz pevske šole priučili. Kaki pojmi vladajo o pevskem poduku, razvidi se iz ukaza, kojega je dal nek šolski nadzornik: „Der Gesangsunterricht ist fortan nach dem »Slavček« zu ertheilen“. Bolje bi se slišalo: „Der Gesangsunterricht kann durch den »Slavček« ergänzt werden“. Res je pa, da šolski nadzorniki morali bi biti res „Universalgenie“, da bi zamogli vse predmete, tedaj tudi petje strokovnjakov nadzorovati.

Tudi veliki nemški narod nima ravno na izbiro takih navodov. Prof. Böhm, izversten učitelj petja na Dunaji, pravi nekje, da ne vé za nobeno pevsko šolo, ki bi bila popolnem primerna za otroke. On sam je izdelal pred leti eno, a je zdaj ž njo celo nezadovoljen. Vem, štovani čitatelj, da si že davno misliš: Zakaj pa ti ne narediš ene, ker znaš tako kritikovati. Temu odgovorim, kar

je še tebi na jeziku: zabavljati je lahko, a bolje narediti težavno. Zabavljivec nam čestokrat prav dober svēt dá! Zatoraj si jaz mislim v dobrem smislu: „Calumniare audacter, semper aliquid haeret“. Po mojem: Le odkrij pomanjkljivosti, nekaj bo že pomagalo. Sicer pa tiho bodi, morebiti še kedaj spišem tak navod, a vedi, da je k temu treba dolgoletne skušnje, katere se pa še ne prisvojam. Mogoče, da te verste koga spodbudé k delu, in potem sem tudi dosegel namen. Da pa samo ne zabavljam, hočem pevske učitelje opozoriti na nekatere glavne točke, od katerih je vspeh pevskega poduka zelo ali po vsem odvisen.

(Dalje prihodnjič.)

Cilj in namen Cecilijinega društva.

(Konec.) *Kendler*

Zadnja overa, ki se zoper reformo cerkvene glasbe navaja, je nesrečna denarna overa. Najraje bi se kar nič v to točko ne spuščal — deloma, ker se nam učiteljem lahko sebičnost očita, deloma pa, ker se bojim, da bi z razpravo te točke v seršenovo gnjezdo ne dregnil.

Gospodje moji! „Denar vlada svet!“ Denar vzderžuje tudi cerkveno glasbo. Muzikalije same ne zahtevajo mnogo novcev vzlasti, ker se lahko po malem kupujejo, vsako leto nekoliko in v malo letih se bode repertoire onovil. Več denarja pa zahteva vzdrževanje pevske šole, brez katere cerkvena glasba ne more biti. Stroški za učne pripomočke so neznatni, a nikakor ne moremo pričakovati od učitelja, da bi se kar zastoj ukvarjal s podučevanjem v petji. Učitelj bode večidel zato primerno plačo zahteval, in to bi znašalo, ako podučuje dve uri na teden, kakih 30 gold. Nikakor ne preziram, kako težko je — posebno po kmečkih občinah — one, katerim je cerkveno premoženje v oskerb izročeno, do tega pripraviti, da take zneske dovolijo. Le predobro vem, da ti možje poreko: „Učitelj naj stori to v čast Božjo!“ Pa, gospodje moji, ako ljudstvo podučite, da se tako ne bode nič storilo za cerkveno glasbo, da tudi od učitelja ne moremo pričakovati, da bi prosti čas, katerega mu dostikrat primanjkuje, v to žertoval, in da učitelju še zmiraj dosti ostaja, kar mora brezplačno v čast Božjo storiti — ako ljudstvo vsega tega opomnite, menim, da ga bode naglušost popustila. Učitelj bode hotel tudi govoriti in svojim okoliščinam primerne zahteve staviti. Sicer bi pa tudi lahko mali znesek od tega, kar se za cerkveno olepšavo preveč porabi, cerkveni glasbi v prid obrnili. Dostikrat vidimo po kmečkih cerkvah po 6 do 8 praporov, lepih, dragocenih praporov, na katerih so pozlačene podobe svetnikov, da si tudi bi bile barvane cenejše in lepše, a glasba nasproti je taka, da se Bog usmili. Ne da bi bil gledé olepšave hiš Božjih ohlapen — naka! Pa če se za oko toliko stori, zakaj bi se tudi za uho nič ali le malo ne storilo? Molitev, pobožnost, naše bogoslužje tedaj prihaja iz serca. Kaj pa na serce bolj vpliva: mertvi, bodi si še tako okinčani marmorni kip, krasno okinčani altarji — ali milo petje, ki duha oživlja in voljo meči? Ali ni borna kočja po petju tako rekoč hiša Božja? Ni li gluhomutec nesrečnejši, nego slepec, dasi tudi se po znamenjih lahko ž njim pomenimo? To se da iz tega sklepati, da je slepec navadno veselega, gluhomutec pa tužnega, temnega duha. Ne pogreša se tedaj tolikanj izguba pogleda, kakor izguba posluha.

Hočem Vam še drug vir za potrebne denarne pripomočke pokazati: to so farna cecilijanska društva. Ona obstoje iz taciuh udov, ki plačujejo in iz udov, ki ne plačujejo. Vsi so pripravljeni nekoliko žrtovati; to vidimo, kadar se nabira za nakup paramentov, praporov, podob itd. Celo v najmanjši fari bi se lahko 20—30 plačujočih udov dobilo, ako bi jih župnik o tej reči primerno podučil. Kacih 60 soldov bi lahko vsak na leto dal posebno če se večkrat pobira. In ustanova taciuh farnih cecilijanskih društev je tudi slednji namen občnega Cecilijinega društva; kajti farna cecilijanska društva nam dajejo pevce in pevke, ki so dolžni vaditi se in v cerkvi peti.

Tako pridem tedaj do sklepa. Seme, ki ga Cecilijino društvo seje, ne najde povsodi dobre zemlje. Žali Bog da sem moral zapaziti, da tudi v naši škofiji ne najde dobrih tal. To je žalostno, zelo žalostno; tu je morala moderna ali bolje nesveta godba že jako okus spriditi.

Naša dolžnost, gospodje moji, je tedaj, da višjemu pastirskemu klicu dobrovoljno slušamo, naša dolžnost je, zanikernost, ki jo je naša škofija vsled brezskerbnosti za v njenem naročji rojeno dete pokazala, zopet popraviti in pokriti; v naši moči je, da zemljo pripravno storimo, da bode seme, ki ga Cecilijino društvo seje, sprejela, ki ni družega, kakor: poduk o liturgični cerkveni glasbi in o praktični izpeljavi. Sad, ki iz tega prihaja je: Poveličevanje Boga v hiši njegovi, ter spodbuda vernega ljudstva k pobožnosti in gorečnosti.

D o p i s i.

V Ljubljani. — (Veliki teden v stolni cerkvi.) — Dom. palm: Introitus, missa, communicio, koral, graduale, offertorium in „O salutaris hostia“ (dr. Witt), četeroglasno — vse brez orgelj. Coena Domini: Introitus in communicio, koral, missa s. Caeciliae in offertorium (A. Foerster), graduale (dr. Witt) — do „gloria“ z orgljami. Parasceve: „Popule meus“ (Vittoria), „Crux fidelis“ (Johan IV., kralj portugalski). Zvečer ob ½ 8: 1. „Lamentacije“ (A. Foerster), zbor; 2. „Pater noster“ (Meyerbeer), četerospev; 3. „Improperium expectavit cor meum“ (dr. Witt), zbor; 4. „Tristis est anima mea“ (Martini), možki tercet; 5. „Caligaverunt oculi mei“ (Moosmeier), četerospev; 6. „Očitanje“ (A. Foerster), zbor; 7. „Velum templi scissum est“ (dr. Witt), četerospev; 8. „Miserere“, (Allegri) peterospev in zbor. Sabbato sancto: Kyrie, koral brez orgelj, missa s. Caeciliae (dr. Benz), graduale (Witt); vesperae, koral z orgl. Resurrectio: „Alleluja“, koral, „Aurora coelum purpurat“ (Witt), „Te Deum“ (Kempster) in „Regina coeli lactare“ (Leitner) z instrumenti, „Tantum ergo“ (Hanisch) vokalno. Dom. resurr: „Missa s. Caeciliae“ (Kaim) z instrumenti, graduale možki zbor (Zangl), offertorium mešani zbor (A. Foerster). FERIA II.: „Missa“ D-dur (Greith) z instrumenti, graduale kakor na velikonoč, offertorium mešani zbor (Stehle), — vsi teksti po „graduale romanum“.

Iz Kamne gorice. — „Ne gré in ne gré, kakor zahtevajo cecilijanci prenapetneži!“ se vedno čuje, in vendar gré, da je le kaj poštene volje in nekoliko razuma. Preteklo bode leto, kar sem bil nastopil službo organista v tukajšnji cerkvi; v praznik presvete Trojice sem prvič orgljal, pevci so se takrat poprijeli koralnih responzorij pri sv. maši. Potem smo koj začeli učiti se peti po sekiricah; toda nisem jaz sam podučeval, ampak tudi preč. naš g. župnik, L. Bernik, kateri so dobro podučeni v harmoniji in sploh v teoriji glasbe, zraven pa polni cerkvenega duha. Zato so prihajali g. župnik vsako nedeljo popoludne v pevsko šolo ter pripomogli, da naš cerkv. zbor poje že tudi težke speve. Tudi druga mladina obiskuje po želji g. župnika pridno šolo, da, kakor se nadejam, izraste iz nje lep zarod in v prihodnje ne zastane cerkveno petje.

Peli smo pa ob navadnih nedeljah pri obeh, in v praznike pri prvi službi božji v domačem jeziku pesmi „stara“ upravljene pa tudi „nove“, zlasti Foersterjeve, ki pač zahtevajo nekoliko več vaje, toda zaradi krasne harmonizacije ne ugajajo samo ušesom, ampak segajo v globočino serca, — naj reče kdo, kar hoče.

Kadar je pa praznik prve verste, tadaj pojemo razun „Ordinarium missae“ tudi Introitus in Graduale, kakor praznik nanese, za darovanje in obhajilo pa kak latinski motet; ob praznikih Matere božje pa tudi „Ave maris stella“, „O Maria, virgo pia“, „O sanctissima“, ali „Ave Maria“ i. t. d.; se vé da tudi himne od S. R. Telesa. „Tantum ergo“ pri blagoslovu znamo lepo število, tako, da, ako pride tudi več praznikov zapored, jih nam ne zmanjka, in vender so vsi cerkvi pristojni. Latinskih maš znamo 4; o Božiči smo se naučili Foerster-jevo S. Caeciliae, ki nam prav dobro ugaja, kakor tudi njegov „Te Deum“, katerega pa s popolnim tekstom še ne znamo.

Ne omenjam pa tega, dragi bralce, zavoljo hvale ali kakega drugega nepoštenega uzroka; pisal sem to malenkost le zato, ker se marsikdo huduje, da na deželi ni nikakor mogoče vpeljati cec. petje, češ, da je to pretežko za nas na kmetih. Toda, ker gre pri nas v Kamni gorici in tudi drugod, zakaj bi tudi tam ne šlo, od koder se sliši vedno godernanje? — Ne bojmo se toraj, dragi tovariši, truda, ki ga nam zboljšanje cerkv. petja napravi; naj nas ne ustraši grenka in terda lupina, pod katero tiči okusno jedro: marveč delajmo pogumno v smislu sv. cerkve Bogu v čast in v pravo spodbudo vernikov! *L. Bernik* ?

Iz Jagerš na Goriškem. — Da-si tudi je moje pero okorno, vendar sem prepričan, da boste sprejeli*) moj mali dopis, ki naj priča gg. bralcem, da je mogoče tudi v hribih pri pičem številu občanov kaj storiti za napredek v cerkv. petji. Hvala Bogu in častitemu našemu g. očetu, ki po vsih močéh pospešujejo našo sveto reč, da smo storili že lep korak na cerkv. glasbenem polji. Omeniti pa moram tudi našega pridnega orgljavca, ki se trudi s svojim zborom, kolikor mu le mogoče. Peli so naši pevci že več spodbudnih maš, tako n. pr. od M. Haller-ja, od A. Foerster-ja in tudi eno Mašek-ovo — vse s koralnimi rezponzoriji po Foerster-jevi uredbi. Izmed Marijnih pesmi naj omenim: „Ave maris stella“ in „Ave regina coelorum“ od B. Kothe-ja. „Ave Maria“ od neznanega mi skladatelja. Pela se je tudi: „Benedic anima“ A. Nedvéd-a, „Benedixisti“ C. Wolf-a, „Ave verum corpus“ Mozart-ov. Za Božič „Cantate“ od L. Hasler-ja, za sv. tri kralje „Crudelis Herodes“ od Baini-ja, za Velikonoč „Haec dies“ od Zangl-a, za Binkošti „Veni s. Spir.“ od Frey-a, „Tantum ergo“ od A. Foerster-ja, A. Nedvéd-a in P. Ang. Hribar-ja; lavretanske litanije Foerster-jeve in Hribar-jeve. Ko so se te pervikrat pele, očitalo se je, kakor se tudi še drugod godi, organistu, da to ljudem ne dopade ter da se nekateri posmehujejo. Pa kdo so bili tisti ljudje? — Bili so taki, kojim je ples ljubši kakor cerkev, in kateri se tudi sicer med službo božjo smejejo in šepetajo — za orgljami. Vendar orgljavca in pevci so in bodo ostali stanovitni, ker so si svesti svojega poklica, delati Bogu na čast, v poveljanje službe božje, à ne dobrikati se posvetnim ušesom niti vzbujati čutil, ki se nikakor ne strinjajo s cerkvenim pravilom. Torej še enkrat: čast in hvala č. g. duhovnem pastirju, orgljavcu in pevskeemu zboru!

Razne reči.

— Škofijstvo Špírsko (Speyer) je 29. decembra 1879 izdalo do svojih duhovnj važen oglas o cerkveni glasbi, ki zasluži, da ga tudi mi vsaj v glavnih točkah priobčimo svojim bralcem. Visokočastito škofijstvo duhovnim pastirjem nujno priporoča, naj z vsemi močmi na to delajo, da se v njihovih župnijah koralno petje po Ordinarium Missae goji ter vsaj ob praznikih in eno nedeljo vsacega meseca latinska maša in latinske večernice pojó; ono želi, naj bi si gg. učitelji, ki podučujejo v petji, porazumljeni z č. duhovščino, izbrali kakih 10 — 12 pobožnih otrok, ki imajo lepe glasove, jih naučili koralno mašo ter

*) Prav radi! Vredn.

jo vsaj dvakrat v letu ž njimi peli. Koralne responzorije pa naj vsak mesec v šoli ponavljajo. Cerkvenim oskerbništvom polaga na serce, kjer cerkev uterpi, oskerbeti ji potrebnih knjig: a) dovoljno število Ordinarium Missae, b) Organon comitans ad Ord. M., c) Vesperale in d) Organon com. ad Vesperale. Tudi želi, naj bi se, kjerkoli je le mōči, vodju in pevcev za njihov trud dajala gotova letna, če tudi majhna plača. Da se pa doseže namen koralnega petja, povečanje božje in spodbuda vernikov, morajo se tudi cerkvene določbe glede petja natanko spolnovati. Tako n. pr. se ne sme liturg. tekst krajšati, zlasti Credo popolno peti. (C. S. R. 7. sept. 1861.) Pri izbiranju pevcev treba gledati na to, da so prešinjeni katoliške vere in tudi kerščansko živē. Gg. duh. pastirji bodo prevz. g. škofu pri njihovem birmovanju veliko veselje napravili, ako bodo skerbeli, da se bode pri službi božji priprosti gregorijanski koral dobro in vredno predaval. Konečno oglas priporoča duhovščini še izverstno knjigo P. Utto Kornmüller-ja: „Die Musik beim liturgischen Hochamte“, katera zasluži, da se ne prebere le enkrat ampak mnogokrat.

— Tudi Ogri so se začeli gibati na cerkv. glasbenem polji. Mih. Bogišič, kaplan in tajnik narodnega konservatorija v Pešti, je izdal začetkom tega leta 1. zvezek (600 str. vel. 8") imenitne knjige: Razvoj kerščanske glasbe od apostolov do nizozemske glasbene šole l. 1450“. Vse delo bode obsegalo 3 zvezke.

— Da je mogoče tudi v malih občinah kaj storiti za zboljšanje cerkvenega petja, pričujeta dopisa današnjega lista. Isto dokazujejo vsi cerkveno-glasbeni listi od drugod; tako n. pr. poroča „Kirchenchor“ 2. štev. iz Holle (na Hanoveranskem), ki šteje samo 300 duš, da tamošnji cerkv. zbor šteje 11 sopranov, 12 altov, 9 tenorov, 12 basov z dirigentom in orgljavcem. Wiener Bl. f. kath. Kirchenmusik štev. 4. imajo dopis iz Mank-a (dekanije Melk na Sp. Avstrijskem, kateremu se moramo kar čnditi. Kraj Mank šteje samo 250 prebivalcev, njegov cerkv. zbor pa 4 sopr., 2 alta, 2 tenora, 3 base in dober orkester. Ta zbor je pel v enem letu 17 latinskih maš raznih skladateljev (Kaim, B. Mettenleiter, Schöpf, Greith, Witt, Zangl, Haller), in 8 maš de Requiem. In kar piše Musica sacra v 3. štev. t. l., to nas že popolnoma osupne. Iz letnega poročila Rheingau-skega okrajnega cec. društva (škošje Limburške) posnamemo, da n. pr. šteje cerkv. pevski zbor župnije Eltville 18 sopranov, 14 altov, 6 tenorov in 6 basov; župnije Rudesheim-ske 20 dečkov in 24 mōž; župnije Biebrich 12 sopranov, 12 altov, 10 tenorov in 12 basov itd. K temu ne rečemo gledē nas nič drugega, kot: Exempla trahant! in pozabimo že vendar smešno pesem: „Immer langsam voran!“

— Službo glasbenega vodije pri votivni cerkvi na Dunaji je dobil dr. Oton Bach, brat nekdanjega ministra in ces. namestnika Kranjskega; bil je prej v Mozartišči v Solnogradu. „Neue fr. Presse“ je namesto njega z veliko nadležnostjo vrivala L. Eder-a, glasb. vodijo avguštinske cerkve na Dunaji. Komur je znana razuzdanost cerkv. glasbe v tej dunajski cerkvi (in komu bi ne bila?), bode tudi zadovoljen, da ta moč te imenitne službe ni dosegel.

Oglasnik.

Priporočamo:

J. Schweitzer, **Kind-Jesu-Messe**. Op. 26. Za sopran in alt (tenor & bas ad lib.) z orgljami. 2. natis.

J. Schweitzer, **Schutzengel-Messe**. Op. 27. Pri Herder-ji v Freiburg-u. Cena partituri 1 marka, vsak posamezni glas 10 vinarjev.

Obe novo izdani maši, pri katerih je skladba za orglje prav lahka, ste pisani za otroške zборе in namenjene takim krajem, kakor jih je še mnogo, kjer je ljudsko petje v navadi in kjer se sliši, da so latinske maše pretežke.

Pridana je listu 4. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik muzik. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.